

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *έντηρητος <έν-τηρῶ.

Ὁ μὴ φοβούμενος, ἄτρομος. Συνών. ἀδείλιαστος, ἀτρόμαχτος, ἀτρόμητος, ἄφοβος.

*άνεντρανήτος ἐπίθ. ἀντρέαντος Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *έντρανητος <έν-τρανώ, δι' ὃ ἰδ. έντρανίζω.

1) Ὁ μὴ φαινόμενος, ἀθέατος: Ἐκεῖνος ἀντρέαντος ἐν', κάμμιαν κ' ἐλέπ'ς ἄτον (δὲν τὸν βλέπεις ποτέ). 2) Ὁ μὴ τυχὼν ἢ ὁ μὴ τυγχάνων περιποιήσεως.

άνεντρανίζω Ζάκ. Κάσ. Νίσυρ. Τῆλ. ἀνεδρανίζω Ἄνδρ. Κρήτ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) ἀνεδρανίζω Κάρπ. Τῆλ. ἀνεδραλίζω Θήρ. Χίος ἀναντρανίζω Αἰγιν. Μῆλ. Ρόδ. —Λεξ. Περίδ. ἀναδρανίζω Κρήτ. Κύθηρ. ἀναδρανίζων Θράκ. (Αἰν.) Ἰμβρ. ἀναδρανίζω Ἀμοργ. Νίσυρ. ἀναδραλίζω Θήρ. ἔνεντρανίζω Κάλυμν. Κάρπ. Κάσ. Κῶς ἔνεντρανίζω Κάλυμν. Κρήτ. ἔνεντραρίζω Νίσυρ.

Τὸ μεσν. ἀνεντρανίζω. Πβ. καὶ Κορ. *Ατ. 1,112. Καὶ ὁ τύπ. ἀναντρανίζω μεσν. Πβ. Ἰμπέρ. καὶ Μαργαρ. στ. 816 (ἐκδ. ELegrand Biblioth. 1,312) «ἕνας ἀπὸ τοὺς ναῦτες τοῦ αὐτὸν ἀναντρανίζει». Καὶ ὁ τύπ. ἀνεδρα-νίζω παλαιὸς ὡς μαρτυρεῖ τὸ μεσν. ἀνεδρανίζω. Πβ. Καλλιμάχ. καὶ Χρυσόρρ. στ. 817 (ἐκδ. SLambros σ. 35) «ἀν μόνον ἀνεδρανίσεις, τὸ πρόσωπον ἂν εἶδες».

1) Σηκώνω ἐπάνω, ἀνυψώνω, μετ' ἀντικ. τοῦ οὐσ. μάτια ἢ κεφάλι εἶτε καὶ ἄνευ αὐτῶν, ἀλλ' ἐννοουμένων ἐνθ' ἂν.: Ἀναδρανίζω τὰ μάθια Κρήτ. Ἀπὸν τὴν ἐδρασίη δὲν ἀναδρανίζει μάθια νὰ δῇ ἄνθρωπο αὐτόθ. Εἶναι φρό-νιμη κωπέλλα ποῦ μάθια δὲν ἀναδρανίζει νὰ δῇ κἀνένα αὐτόθ. Ἀνεδράνισε τὸ κεφάλι σου μιὰ ὀλγά, μόνο ὅλη μέρα κάθεσαι σκυφτός (μιὰ ὀλγά = μιὰ γουλεῖα, ὀλίγον τι) αὐτόθ. Δὲν ἀνεδρανίζει καθόλου ἀπὸ τὸ γαημό τζη αὐτόθ. Μῆς ἔνεντρανίζει τα τὰ μάτζα της Κάλυμν. Ἀνεντράνισε νὰ δῇ Νίσυρ. || Φρ. Δὲν ἀναδρανίζει ἀπὸ τὴ δουλειὰ (ἐργάζεται ἀδιακόπως) Κρήτ. Ἐνεδράνισε μιὰ ὀλγά (ἐπῆρε θάρρος) αὐτόθ. Ἀναδράνισε ὁ ἀρρωστάρης (συνῆλθεν ὀλίγον ἐκ τῆς νόσου, ἐκαλυτέρευσε) αὐτόθ. || Ἄσμ.

Τὰ μάθια σου τὰ ἐρωτικά ὅδε τ' ἀνεδρανίζης, δάκρυα κὶ ἀναστεναγμούς τὰ στήθη μου γεμίζεις Κρήτ.

Σαράντα σίκλια ἀνέσυρε χωρὶς ν' ἀνεντρανίσῃ καὶ 'ς τὰ σαράντα τέσσερα τὴν βλέπω καὶ δακρύζει Κάσ.

'Σ τῇ μαυρομιᾶτας τὸ στενὸ λέει μ' ν' ἀνεδρανίσω, ἀνεδρανίζω καὶ θωρῶ μιὰν καστανομαλλοῦσα Ἀπύρανθ.

Σαράντα σίκλους ἔσυρεν ὥστε ν' ἀνεδρανίσῃ κὶ ἀπῆτις ἀνεδράνισε 'ς τὰ δάκρυα λουσιμένη Κάρπ.

Ἠγύρισα νὰ τὸνε δῶ τὸν ἀγαπῶ 'ς τὰ μάθια κ' ἐκεῖνος τ' ἀνεδράλισε καὶ μ' ἔκαμε κοιμάθια Θήρ.

Ἀπῆς κὶ ἂν ἤβγες κ' ἤφνες πὸ τοῦ γιγαλοῦ τὴν ἄκριαν, δὲν ἐνεντράνισα νὰ δῶ τὸν ἥλιον δίχως δάκρυα Νίσυρ.

Σαράντα σίκλες ἔνεντρανίζει καὶ 'ς τοῖς σαράντα τέσσερες τὰ μάτια της σκουπίζει Χίος. β) Διευθύνω πρὸς τι σημεῖον, ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν Κρήτ.: Ἄσμ.

Τὰ μάθια μ' ἀναδράνισα κάτω 'ς τὸ ἀνύδρους κάδους. 2) Προσβλέπω τινά, βλέπω Θήρ. Κάλυμν. Τῆλ. κ. ἀ. —Λεξ. Περίδ.: Ἄσμ.

Ὡχου, τὰ μάτια σου τὰ θυὸ ὅταν θ' ἀνεντρανίσου, θαρῶ καὶ μοῦ χαρίζουνε τ' ἄνθη τοῦ παραδείσου Τῆλ.

Περιορισμένο μ' ἔχουσι νὰ μὴ σ' ἀνεντρανίσω μὴ 'ς τὰ μάτια νὰ σὲ δῶ μὴ νὰ σοῦ μιλήσω Κάσ.

Διορισμὸ μοῦ βάλανε νὰ μὴ σ' ἀναδραλίζω Θήρ. Συνών. κοιτάζω.

Πβ. ἀνατρανίζω.

άνεντράνισι ἢ, Λεξ. Δημητρ. ἀνεδράνισι Κρήτ. ἀναδράνισι Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀνεντρανίζω.

1) Τὸ νὰ βλέπῃ τις. Συνών. ἀνεντράνισμα.

2) Ἀνάπαυσις, ἀνακούφισις (ὅταν περιφέρῃ τις τὰ βλέμματα πέριξ καὶ βλέπῃ ἐλευθέρως ὅπως θέλει, σημαίνει ὅτι δὲν ἐργάζεται, πβ. καὶ τὴν ἀνωτέρω φρ. δὲν ἀναδρανίζει ἀπὸ τὴν δουλειὰ) Κρήτ.: Δὲ μ' ἀφίνουν τὰ βάσανα νὰ δῶ ἀναδράνισι.

άνεντράνισμα τό, Λεξ. Πρω. ἀνεδράνισμα Κρήτ. ἀναδράνισμα Κρήτ. Κύθηρ. ἔνεντράνισμα Νίσυρ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀνεντρανίζω. Ἡ λ. καὶ ἐν Ἐρωτοκρ. Δ 1911 (ἐκδ. ΣΞανθοῦδ.) «καὶ μ' ἕνα ἀνεντράνισμα σὺν παραπονεμένο».

Τὸ νὰ ἀνεντρανίσῃ τις, νὰ βλέπῃ, βλέμμα ἐνθ' ἂν.: Ἄσμ.

Πάψε τ' ἀνεδρανίσματα, τὸ κύνισμα ποῦ κάνεις, μ' ἕνα μαχαίρι δίστομο μέσ' 'ς τὴ γαρδιά μου βάνεις Κρήτ.

Εἰς τ' ἀναδράνισμά μου θωρῶ μιὰ γωπελλιά κ' ἔκανε τὸ σταυρὸ τζη κ' ἔλαβ' ἢ -ῖ- ἐκκλησιὰ αὐτόθ.

Ἐχει τοῦ κίτρου μυρωδιά, τῆς ἀροδάφνης κάλλη κ' ἔχει καὶ τὸ ἔνεντράνισμα τ' αἰ-Γεωργίου τὸ πνέμα Νίσυρ. Συνών. ἀνεντράνισι. Πβ. ἀνατράνισμα.

***άνεντρανιστάδα** ἢ, ἀνεδρανιστάδα Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀνεντρανιστός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άδα (Ι).

Ἀνάστημα ὑψηλὸν καὶ εὐθυτενές: Ἄσμ.

Τὸ κυπαρίσσι τὸ λιγνὸ ἀπὸ ν' ναι 'ς τὴ δεδιάδα, ποῦ μονιάζει τῇ ἀγάπῃ μου 'ς τὴν ἀνεδρανιστάδα.

***άνεντρανιστικά** ἢ, ἀνεδρανιστικά Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *άνεντρανιστικός.

1) Μὲ ὑψωμένην τὴν κεφαλὴν, θαυαλέως: Ἀνεδρανιστικά προπατεῖ. 2) Ζωηρῶς: Βοήθα λιγάκι ἀνεδρανιστικά.

***άνεντρανιστικός** ἐπίθ. ἀνεδρανιστικός Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀνεντρανίζω.

Ὁ ἔχων τὴν κεφαλὴν ὑψωμένην, θαυαλέος.

άνεντρανιστός ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀνεδρανιστός Κρήτ. ἔνεντρανιστός Κάρπ. Νίσυρ. Τῆλ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀνεντρανίζω.

1) Ὁ προσβλέπων ζωηρῶς, ἐπὶ ὀφθαλμῶν Κάρπ. Νίσυρ. Τῆλ.: Ἄσμ.

Μάτια γλυκά, ἔνεντρανιστὰ καὶ σιγανὰ 'ς τὸ γνέμα, ποῦ παίρνουν ἀπεπάνω μου ζωὴ, ψυχὴ καὶ πνέμ-μα Κάρπ. 2) Εὐθυτενὴς καὶ ὑψηλὸς Κρήτ.: Ἀνεδρανιστός ἄδρας. Ἐχει ἀνεδρανιστὸ κορμί.

άνεντροπιὰ ἢ, ἀνεντροπία Πόντ. (Χαλδ.) ἀνεν-τροπιὰ Ἡπ. ἀνιντρουπιὰ Θράκ. (Ἀδριανούπ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀνέντροπος.

Ἀναίδεια, ἀναισχυντία ἐνθ' ἂν.: Θάμαξι μὲ τ'ν ἀνιν-

τρουπιά του Ἀδριανούπ. Αἶκον άνεντροπίαν, ἀσ' τ' ἐπλάστα, 'κ' εἶδα (τοιαύτην ἀναίδειαν, ἀφότου ἐγεννήθη, δὲν εἶδα) Χαλδ. Συνών. ἀδίαντροπία, ἀναίδεια, ἀναισχυντία, ξετσιπωσιά.

άνεντροπος ἐπίθ. Πόντ. (Κοτύωρ. Οἶν. Ὀφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ.) — Λεξ. Πρω. (λ. άνεντροπίαστος) άνεντροπους Ἡπ. (Ζαγόρ.) Θράκ.

Τὸ μεσν. ἐπίθ. άνέντροπος.

Ἀναιδής, ἀναίσχυντος ἐνθ' άν.: Βαρέα άνέντροπος άνθρωπος ἐν' (βαρέα = πολὺ) Ὀφ. Αἶκον άνέντροπον άνθρωπον ἄλλο 'κ' εἶδα (τοιοῦτον ἀναίσχυντον άνθρωπον δὲν εἶδα πλέον) Τραπ. Ἀνέντροπον κατίζιν (πρόσωπον) Κοτύωρ. Ἀνέντροπ' ᾧ'ναῖκα Ζαγόρ. Λόγια άνέντροπα αὐτόθ. || Παροιμ. Τὸν άνέντροπον ἐφτυγαν κ' ἐκεῖνος ἔλεεν, ὡχ, ντό καλὰ βρέσ' ὁ Θεός! (τὸν ἀναίσχυντον ἐφτυναν κ' ἐκεῖνος ἔλεγε, ἂ, τί καλὰ βρέχει ὁ Θεός!) Σάντ. Ἡ σημ. καὶ μεσν. Πβ. Διήγ. παιδιόφρ. στ. 353 (ἐκδ. Wagner σ. 153) «άνεντροπε, κοψόουρε, ἔβγα ἀπὸ τὴν μέσην». Συνών. ἀδίαντροπος, ἀναιδής, ἀναίσχυντος, ἀποδιάντροπος, ξεδιάντροπος, ξεσκισμένος (ιδ. ξεσκίζω), ξετσιπωσιος, ἀντίθ. ντροπαλός.

άνένωτος ἐπίθ. Ἀθ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *ένωτος < ένώνω. Ὁ μὴ εὐρισκόμενος εἰς ἁρμονικὴν συμμετρίαν πρὸς ἄλλους, ἐπὶ χρωμάτων τῆς ζωγραφικῆς: Χρῶμα άνένωτο.

***άνέξαγα** ἐπίρρ. ἀνάξαγα Εὐβ. (Ὀρ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. άνέξαγος.

Χωρὶς μέτρον, ἀμέτρως, ἀφθόνως: Τρώει ἀνάξαγα. Συνών. άνεξέταστα 2.

άνέξαγο τό, ἀνάξας Μύκ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀνά καὶ τοῦ οὐσ. ἐξάγι, παρ' ὁ καὶ 'ξάγι. Ὁρισμένη ποσότης δημητριακοῦ καρποῦ παρεχομένη εἰς τὸν μυλωθρὸν ὡς τίμημα τοῦ ἀλέσματος: Ἀφ'σέ μ' τ' ἀνάξας! (μὴ μοῦ κρατήσης τὸ τίμημα!) Συνών. ἐξάγι.

***άνέξαγος** ἐπίθ. ἀνέξας Λεξ. Πρω. ἀνέξας Στερελλ. (Αἰτωλ.) ἀνάξαγος Εὐβ. (Αὐλωνάρ.) ἀνάξας Νάξ. (Φιλότ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ οὐσ. ἐξάγι, παρ' ὁ καὶ 'ξάγι.

1) Ὁ ἄνευ μέτρου, πολὺς, ἀφθονος Εὐβ. (Αὐλωνάρ.): Ἀνάξαγο ρίχνει τὸ καλαμπότσι 'ς τοῖς κόττες. Συνών. ἄμετρος, άνεξέταστος 2. 2) Ὁ μὴ παρέχων εἰς τὸν μυλωθρὸν τὴν ἐκ τοῦ ἀλεθόμενου δημητριακοῦ καρποῦ ὀρισμένην ποσότητα ὡς ἀμοιβὴν Στερελλ. (Αἰτωλ.): Ἰγὼ 'ς τὸν μύλον αὐτὸν ἀλέθου ἀνέξας. 3) Ὁ μὴ ὑποβληθεὶς εἰς τὴν κράτησιν τοῦ τιμήματος διὰ τὸ ἄλεσμα, ἐπὶ τοῦ ἀλεθόμενου δημητριακοῦ καρποῦ Νάξ. (Φιλότ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) — Λεξ. Πρω.: Ἀνάξας ἄλεσμα Λεξ. Πρω. Ἀνάξας τό 'χω εὐτό Φιλότ. Ἀσ' τ' ἀνάξας εὐτό αὐτόθ. Μ' τ' ἀφ'κι ἀνάξας σήμερα τ' ἄλισμα οὐ μ' λουνᾶς Αἰτωλ.

άνεξάμωτος ἐπίθ. Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) ἀξάμωτος Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *έξαμωτος < έξαμώνω, παρ' ὁ καὶ *ξαμωτός < ξαμώνω.

Ὁ μὴ μετρηθεὶς, ἐπὶ ἐνδύματος: Ἀξάμωτον λῶμαν.

άνεξάντλητος ἐπίθ. λόγ. σύνηθ. άνεξάγκλητος Κύθηρ. Τὸ μεταγν. ἐπίθ. άνεξάντλητος.

Ὁ μὴ ἐξαντλούμενος ἐνθ' άν.: Ἐχει βίος άνεξάγκλητο Κύθηρ.

άνεξέταστα ἐπίρρ. λόγ. πολλαχ. άνεξέταστα Ἀνδρ. ἀξέταστα Θράκ. (Αἶν. Μυριόφ. Σαρεκκλ.) — ΚΠαλαμ. Δωδεκάλ. Γύφτ.² 75 ἀξέταστα Εὐβ. (Κονίστρ.) Θράκ. (Ἀδριανούπ. Αἶν.) Κύθηρ. Μακεδ. Πελοπν. (Κορινθ.) Σάμ. — Λεξ. Γαζ. (λ. ἀκριτι) 'ξέταστα Κύθηρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. άνεξέταστος. Ἡ λ. καὶ παρὰ Βλάχ.

1) Χωρὶς ἐξέτασιν, χωρὶς ἐρευνᾶν ἐνθ' άν.: Τὴν ἔπηρε ἀξέταστα (τὴν ἔλαβε σύζυγον χωρὶς νὰ ἐξετάσῃ τὰ κατ' αὐτὴν) Κονίστρ. Λέχονται άνεξέταστα ὅποια καὶ νὰ 'ναι ξενοφερμένη ἰδέα Ἰδραγούμ. Ὅσοι ζωντ.² 25 || Ποίημ.

Τὴ φωτιά μου ἀνάφτω ἀξέταστα

μέσα σὲ ὅποιο ρεπεθέμελο

ΚΠαλαμ. ἐνθ' άν. 2) Χωρὶς ὑπολογισμόν, χωρὶς φειδῶν Κύθηρ. Πελοπν. (Κορινθ.) κ. ἀ.: Πόσο τρώει τ' ἄλογο; — Ἐχω, τρώει ἀξέταστα Κύθηρ. Ὁ δεῖνα εἶναι καλός, ὅτι τοῦ ζητήσουν δίνει ἀξέταστα Κορινθ. 3) Ἀπερισκέπτως Μακεδ.: Ἀξέταστα δύν. Συνών. *άνέξαγα. 4) Ἀμερίμνως Θράκ. (Σαρεκκλ.): Ἀξέταστα περπατεῖ.

άνεξέταστος ἐπίθ. λόγ. κοιν. ἀξέταστος Ἡπ. — Λεξ. Δημητρ. ἀξέταστους Θράκ. (Ἀδριανούπ. Αἶν.) ἀξέταστος Κρήτ. κ. ἀ. — Λεξ. Γαζ. (λ. άνεξέταστος) Αἶν. Δημητρ. ἀξέταστους Θράκ. (Ἀδριανούπ.) Μακεδ. ἀξέταστος Πόντ. (Χαλδ.)

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. άνεξέταστος. Τὸ ἀξέταστος διὰ τὸ ξετάζω παρὰ τὸ ἐξετάζω.

1) Ὁ μὴ ὑποβληθεὶς εἰς ἐξέτασιν, ὁ μὴ ἐξετασθεὶς, ἰδίᾳ ἐν τῇ σχολικῇ γλώσσῃ λόγ. κοιν. καὶ Πόντ. (Χαλδ.): Ἐμειναν κᾶμποσοι μαθηταὶ άνεξέταστοι κοιν. Τὸ παιδὶν ἀκόμαν ἀξέταγον ἐν Χαλδ. 2) Ὁ μὴ ὑπολογιζόμενος, ἀφθονος Θράκ. (Αἶν.): Τὸν ψουμὶ 'ς τὸν σπὶτ' μας εἶν' ἀξέταστον. || Ἀσμ.

Φαρμάκι ποῦ μὴ πότισις δὲν ἦταν μὴ τοῦ δροάμι,

ἦταν πουλὺν κὶ ἀξέταστον, θέλ' οἱς νὰ μ' ἀπονθάνη.

Συνών. ἄμετρος, *άνέξαγος 1.

άνέξοδα ἐπίρρ. Κεφαλλ. κ. ἀ. — Λεξ. Δεέκ Κομ. Βυζ. Μ. Ἐγκυκλ. Δημητρ. άνέξουδα Ἰμβρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. άνέξοδος.

Χωρὶς ἐξοδα, ἀδαπάνως ἐνθ' άν.: Ταξιδεύει - τρώγει άνέξοδα Λεξ. Δημητρ. Πιρῶ άνέξουδα Ἰμβρ.

άνέξοδος ἐπίθ. πολλαχ. άνέξουδους Στερελλ. (Καλοσκοπ.) κ. ἀ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ οὐσ. ἐξοδος. Πβ. καὶ μεταγν. άνέξοδος = ὁ μὴ ἔχων ἐξοδόν, ἀδιέξοδος.

1) Ὁ ἄνευ ἐξόδων, ὁ μὴ συνεπαγόμενος δαπάνην, ἀδάπανος ἐνθ' άν.: Ἡ κόττα εἶναι άνέξοδο προᾶμα. Ἀνέξοδο γλέντι - ταξίδι - φαγεῖ κττ. πολλαχ. Θὰ φκειᾶσου τοῦ σπὶτι μ' άνέξουδον Καλοσκοπ. 2) Ὁ μὴ ἐξοδεύων, φειδωλός Λεξ. Δημητρ.: Ἀνέξοδη γυναικα.

Πβ. ἀξόδιαστος.

***άνεξόριστος** ἐπίθ. ἀξόριγος Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *έξοριστός < έξορίζω, παρ' ὁ καὶ *ξοριστός < ξορίζω.

Ὁ μὴ ἐξορισθεὶς: Τ' ἄλτις ἐξώρτισαν κ' ἐκείνον ἐφῆκαν αὐτον ἀξόριγον (τοὺς ἄλλους ἐξώρτισαν κτλ.)

***άνεπίδαρτος** ἐπίθ. ἀπίδιρτους Μακεδ. (Χαλκιδ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *ἐπιδαρτός < έπιδέρνω, παρ' ὁ καὶ π'δείρον.

Ὁ μὴ δαρθεὶς, ὁ μὴ τιναχθεὶς διὰ ραβδισμῶν, ἐπὶ τῶν ἐλαιῶν: Ἡ ἱλαῖα εἶναι ἀπίδιρτ. Συνών. ἀτίναχτος.

